

U SUSRET DANU OSLOBOĐENJA

ZA 20. oktobar ove godine zakazano je sledeće ročište na suđenju Jovici Stefanoviću Niniju za plačku Srboleka. Zoran Gočević daje kratku informaciju o neodržanom prošlonedeljnom ročištu jednog od retkih slučaja iz klastera „24 privatizacije“ koji je makar stigao do suda. U istom klasteru je i Tehnohemija, u kojoj je u ponedeljak održana skupština akcionara. Alarmantno stanje u preduzeću koje je nakon raspida ugovora o privatizaciji palo pod kontrolu države, na skupštini je predstavila Milena Matić, jedina članica Nadzornog odbora Tehnihemije koje ne predstavlja državu, već male akcionare.

Beograd nije izuzetak u neslobodi: Ljudevit Kolar razmatra okvir u kom vlasti Novog Sada odlučuju da li će podržati projekat kojim veterani tog grada nastoje da doprinesu društvu; u napadu ludila u kom bez sumnje ima nekog sistema, a istražićemo kog, lokalna vlast u Čupriji sama je likvidirala svoju radio-televiziju, ne dajući joj, niti njenim radnicima, čak ni onu „šansu“ za preživljavanje koja se pruža u privatizaciji. Olivera Milosavljević zaključuje tekst o antisemitizmu i antikomunizmu predratne vlasti. One od pre oslobođenja. I podseća da Dvadeseti oktobar nije osvanuo sam od sebe.
Učitelj neznalica i njegovi komiteti

Rilten

uciteljneznalica.org društvena pitanja

Imenovati TO ratom

Virus u sudu!

ZA 24. jun bilo je zakazano ročište u sudskom postupku protiv Jovice Stefanovića za štetu koju je naneo Srboleku. Na dva prethodna ročišta smo slušali Stefanovića i tadašnjeg direktora Srboleka Nenada Lučića kako se trude da opravdaju svoja (ne)delatna koja su godinama u kontinuitetu vodila ka propasti, i koja su na kraju i dovela do stečaja. 24. juna je trebalo da čujemo iskaz veštaka tužilaštva. Međutim, sudom je zavladao neki čudan virus: zbog bolesti se nije pojavila sudija, iz nekog razloga se nije pojavio ni Stefanović (a nije bilo sudije da pita njegovog advokata zašto nije došao), dok je tužilac poslao svog zamenika. Uz veštaka, pojavila se samo „publika“ – mi mali akcionari i bivši radnici, koji imamo pravo da prisustvujemo suđenju samo kao javnost, jer po mišljenju tužilaštva nemamo pravo na status oštećenih. Oštećen je, kaže tužilac, samo Srbolek kao preduzeće, ali ne i mi, ni kao vlasnici ni kao radnici oštećenog preduzeća!

Sledeće ročište zakazano je, kakve li ironije, baš za Dvadeseti oktobar. Kad već nema izgleda za oslobođenje Beograda, zadovoljićemo se ako tog dana napokon čujemo veštaka.

Zoran Gočević, bivši predsednik Samostalnog sindikata Srboleka, predsednik Udruženja akcionara i bivših radnika Srboleka

Izdvojeno mišljenje člana Nadzornog odbora Tehnohemije a.d.

Tehnohemija a.d.
Beograd
Viline vode 47

SKUPŠTINI AKCIONARA

U svojstvu člana Nadzornog odbora izabrana na sednici Skupštine akcionara Tehnohemija a.d. Beograd, održanoj dana 18.06.2014. godine podnosim:

IZDVOJENO MIŠLJENJE NA IZVEŠTAJ O RADU NADZORNOG ODBORA
vezano za izradu Unapred pripremljenog plana reorganizacije

O B R A Z L O Ž E N J E

Na mesto člana Nadzornog odbora Tehnohemija a.d. Beograd imenovana sam Odlukom Skupštine akcionara od 18.06.2014. godine i direktno sam odgovorna Skupštini. Svoj doprinos u radu Nadzornog odbora dala sam učešćem u istom glasanjem u donošenju odluka koje su veoma bitne za opstanak kao i rad i razvoj privrednog društva Tehnohemija a.d. Beograd. Između ostalog smatram da je jedna od veoma bitnih odluka koja je presudna za opstanak ovog privrednog društva, Odluka o izradi unapred pripremljenog plana reorganizacije koju je Nadzorni odbor morao doneti. Donošenjem ovakve odluke pristupilo bi se izradi UPPR-a kojim bi se namirili poverioci, odnosno rešio problem nasleđenih dugova nastalih neuspelom privatizacijom zbog čega je ovo privredno društvo uvedeno u restrukturiranje još 2010. godine, a samim tim sprečio stečaj koji je izvestan ukoliko se ne okonča privatizacija u predviđenom roku – 31.10.2015.godine.

Naime, u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Srbije br. 023-5276/2013. od 27. juna 2013. kojim je prihvaćen Akcioni plan za okončanje restrukturiranja, Ministarstvo finansija i privrede je dopisom broj 023-02-839-2013-31 od 27. avgusta 2013. godine obavestilo Agenciju za privatizaciju da pokrene postupak likvidacije i stečaja preduzeća iz priloga 1 Akcionog plana za koje su iscrpljene sve mere restrukturiranja izuzev Tehnohemije a.d. Beograd za koju će biti sproveden postupak reorganizacije kroz unapred pripremljen plan reorganizacije.

Prilog: Dopis Ministarstva finansija i privrede Agenciji za privatizaciju br. 023-02-839-2013-31 od 27. avgusta 2013. godine.

Kao član Nadzornog odbora, predlagala sam, kako odmah nakon napred pomenutog dopisa Ministarstva finansija i privrede tako i tokom održavanja sednica Nadzornog odbora do danas, da se donese odluka o izradi unapred pripremljenog plana reorganizacije koja bi se rešio problem ovog privrednog društva i sprečio eventualni stečaj. Nadzorni odbor nije uvažio moje predloge i doneo ovakvu odluku. Shodno tome izdajam svoje mišljenje smatrajući da je Odluka o unapred pripremljenom planu reorganizacije morala biti doneta. Samim tim ne prihvatao odgovornost za štetu koja bi eventualnim stečajem Tehnohemije a.d. bila prozurokovana jer se sprovedenjem UPPR-a mogla sprečiti.

Napominjem da je Agencija za privatizaciju dana 20. decembra 2010.godine donela Odluku o restrukturiranju kojom se pokreće restrukturiranje subjekta privatizacije Tehnohemija preduzeće za

promet i prizvodnju hemijske i tehničke robe – Akcionarsko društvo.

Prilog: Odluka Agencije za privatizaciju o restrukturiranju za preduzeće Tehnohemija a.d.

Beograd od 20. decembra 2010. godine.

Shodno članu 12. stav 1. Uredbe o postupku i načinu restrukturiranja subjekta privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 52/2005, 96/2008 i 98/2009) kojim se precizira da program restrukturiranja izrađuje Agencija, članu 14. kojim se precizira da program restrukturiranja donosi nadležni organ subjekta privatizacije, i članu 15. kojom se precizira da subjekt privatizacije dostavlja program restrukturiranja Agenciji u roku od 90 dana kad Agencija odobri sveobuhvatnu analizu poslovanja subjekta privatizacije. Rok iz stava 1. ovog člana može produžiti najduže za 90 dana, na zahtev subjekta privatizacije ili poverioca, kao i pravnog odnosno finansijskog savetnika, ako za to postoje opravdani razlozi, uputila sam Agenciji za privatizaciju dana 30.05.2012. godine Službeni dopis u svojstvu Predsednika Nadzornog odbora privrednog društva Tehnohemija a.d. Beograd u restrukturiranju kojim sam zahtevala da se izradi program restrukturiranja koji je ovom uredbom bio predviđen, i ukazala na činjenicu da se ne donošenjem programa restrukturiranja ovo privredno društvo svesno vodi u stečaj. Program restrukturiranja nikada nije donet.

Prilog: Službeni dopis Agenciji za privatizaciju od 30. maja 2012. godine.

Ovu činjenicu sam takođe isticala na sednicama Nadzornog odbora u čijem radu učestvuje i član Nadzornog odbora i zastupnik državnog kapitala koga je imenovala Agencija za privatizaciju.

Imajući u vidu sve napred navedene činjenice smatram da sam kao član Nadzornog odbora svojim radom i predlozima dala maksimalan doprinos u smislu očuvanja privrednog društva Tehnohemija a.d. Beograd i rešavanju nagomilanih problema tokom neuspele privatizacije. Ne prihvatanjem mojih predloga od strane Nadzornog odbora da se donese Odluka o izradi unapred pripremljenog plana reorganizacije nisam mogla uticati na sprečavanje eventualnog neželjenog ishoda koji bi mogao nastati pokretanjem stečajnog postupka Tehnohemije a.d. Beograd. Samim tim ne mogu preuzeti odgovornost za štetu koju bi ovo privredno društvo i akcionari pretrpeli eventualnim pokretanjem stečajnog postupka po isteku produženog roka – 31. oktobra 2015. godine.

U Beogradu, dana 29. 06. 2015. godine
PODNOŠILAC
Milena Matić, član Nadzornog odbora Tehnohemije a.d.

LIKVIDIRANA RTV ČUPRIJA!

NA današnjoj 38. sednici Opštinskog veća opštine Čuprija, nakon dodate tačke LIKVIDACIJA RTV ČUPRIJA, većnici su jednoglasno usvojili Predlog odluke o pokretanju postupka likvidacije javnog preduzeća RTV ČUPRIJA.

Na ovaj način prekršen je dogovor koji je 25.06.2015. godine postigao predsednik opštine Čuprija Ninoslav Erić sa predsednicom Sindikata novinara Srbije Draganom Cabarkapom i predsednikom Sindikata novinara Srbije RTV Čuprija Zoranom Matićem. Sastanku je prisustvovao i direktor preduzeća RTV Čuprija Bojan Knežević.

Na pomenutom sastanku je dogovoreno da do likvidacije neće doći i da se do 01.07.2015. godine dostavi procena kapitala Agenciji za privatizaciju, kako bi RTV Čuprija ušla u proces privatizacije u naredna četiri meseca. Time bi radnicima bile omogućene državne otpremnine a preduzeće bi, u najgorem slučaju, radilo još 4 meseca.

Nakon ovog postupka radnici će i bez posla i bez otpremnine ostati već 01.07.2015. godine. Ostaje nejasno zbog čega je opština Čuprija jedina opština u Srbiji koja je likvidirala svoju lokalnu televiziju i nije dozvolila pokretanje postupka privatizacije?

U Čupriji, 29. juna 2015. godine

Zoran Matić, predsednik Sindikata novinara RTV Čuprija

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

Imenovati TO ratom

Savez za radničko društvo

HOĆE LI BITI ODSAD KO I DOSAD?

PRE nekoliko meseci digla se halabuka oko raspodele sredstava nevladinim organizacijama koje je delila Republika, pa se ispostavilo da su neke marginalne organizacije sa par članova dobile znatno veća sredstva nego organizacije koje su se dokazale u svom radu i koje imaju nekoliko stotina, pa i hiljada članova. Nadležni Ministar je presekao problem na taj način što je sredstva preraspodelio u drugi fond za druge namene. Ako se ništa u međuvremenu nije promenilo mimo znanja javnosti, na tome se i ostalo.

Nakon par meseci ista matrica se ponavlja u Novom Sadu – neke marginalne organizacije dobijaju znatno veća sredstva nego organizacije dokazane u svom radu, štaviše tek osnovane organizacije dobijaju značajna sredstva. Trenutna situacija je takva da je Gradonačelnik odbio da potpiše Listu programa za 2015. godinu. Kako će se razvijati dalje ostaje da se vidi. Hoće li Gradonačelnik primeniti Ministrovu praksu i preusmeriti sredstva?

Kada se podvuče crta, zbir je takav da se slika sa republičkog nivoa lagano preslikava i uvlači u sve pore društva, na svim nivoima i strukturama. Bilo bi to možda manje bitno da se u ovom slučaju ne radi o aktivnostima u društvu koji bi trebalo da doprinesu poboljšanju i olakšanju položaja marginalizovanih grupa i grupa sa posebnim potrebama. Položaj društvenih grupa pogodnih ratom dodatno otežava i činjenica da se sa protekom godina, nakon ratova smanjuje interesavnje stranih donatora za prostore Balkana, i seli se na istok, kako se sele i ratovi na tamošnje prostore. Tako se preživljavanje posledica rata penosi na domaće izvore sredstava. Među ovim grupacijama su i veteranske organizacije, odnosno organizacije ratnih vojnih invalida.

KUVI – konstruktivna upotreba veteranskog iskustva

Pored aktivnosti Centra za ratnu traumu u Novom Sadu o kojima smo pisali u prethodnim objavama (individualne psihološke pomoći i grupe za podršku veteranima i članovima njihovih porodica), Centar je na osnovu svetskih iskustava grupa za podršku, entuzijazmom stručnih saradnika, psihologa i neuropsihijatra osnivača Centra za ratnu traumu, osmislio program pod nazivom KUVI – konstruktivna upotreba veteranskog iskustva. Suština ovog programa je u sledećem: sa jedne strane u Srbiji se sve više rasplamsavaju vršnjački sukobi sa, na žalost, sve više smrtnih posledica; sa druge strane su veterani, koji na žalost imaju iskustvo najvećeg zla među ljudima – rata! U program KUVI su uključeni veterani koji su osnaženi kroz individualnu psihološku pomoć, i potom bili uključeni u rad grupa za podršku, odabrani za projekat i prošli kroz edukaciju u okviru Centra za ratnu traumu. Tako pripremljeni veterani se susreću sa mladima iz srednjih škola, ustanova za socijalni rad sa mladim delikventima, studentima žurnalistike i drugima. Susreti su organizovani po jasno definisanim pravilima. Na ovaj i ovakav način mladi imaju šanse da se susretnu sa stvarnim akterima oružanih sukoba i da maštu pretvore u realnost, a kroz razgovor i zadovolje svoju radoznalost i znatiželju.

Iskustvo kaže da su bila postavljena i teška pitanja, ali imajući u vidu sve izrečeno o ozbiljnim pripremama ovakvih susreta, nisu ostala bez odgovora. Mladi su saznali da oružani sukobi nisu kao oni iz filмова, a da učesnik oružanih sukoba nije Rambo, i ostali slični „heroji“. Jedan od bitnijih rezultata je da su „žestoki momci“ sa ličnim iskustvima vršnjačkih sukoba, sa tih susreta otišli sa manje žestine. Veštiji profesori, zaduženi za gradansko vaspitanje u srednjim školama uvrstili su ove i ovakve susrete u svoje programe.

KUVI je danas u stagnaciji. Centar za ratnu traumu je predložio gradu Novom Sadu, u okviru programa od interesa za Grad za 2015. godinu, da podrži program KUVI. Grad je za ovaj program dodelio svega 190.000 dinara. Konačna odluka Gradonačelnika, kao što rekossmo, tek sledi. Raspoloženje vlasti prema veteranima, međutim, ide samo sa lošijeg na gore.

Svako ima pravo na mišljenje; ali ako istupa u ime funkcije...

„Blic“ od 12. juna prenosi jadanje Ministra vojnog: „ČERUPANJE VOJSKE Samo od isplaćenih odšteta mogli smo da kupio 30 migova. Ministarstvo odbrane je isplatilo po osnovu raznih sudskih sporova skoro 25 milijardi dinara odštete u proteklih 15 godina“.

Hoću da verujem da se čovek može menjati i promeniti; ali to ne znači da se prošlost od koje se distancira promenom može obrisati, a kamoli izmeniti zauvek. Devedesete su za naše političare samo: „Eto, desilo se“, ili se barem tako ponašaju – kao da sa njima nema nikakve veze. Problem nastaje u trenutku kada žele da brianjanjem svoje uloge u ratnim sukobima učine nepostojećim i te sukobe, i ljude koje su u rat uvukli, bez njihove volje i želje! A kulminacija je kada ti ljudi, uvučeni u rat bez svoje volje, dobiju etiketu od „novih“ političara da „čerpaju vojsku“ time što potražuju obeštećenje za ono što im je učinjeno, za ono što su pretrpeli i za večne tragove koji su ostali na njihovim telima i na njihovoj duši...

Neko ko se ne može pohvaliti ni vojnim znanjem ni vojnim iskustvom, dozvoljava sebi da ocenjuje i procenjuje da učesnici rata svojim zahtevima za odštetu „čerpaju vojsku“ i slabe borbenu moć: od isplaćenih odšteta, kaže Ministar, moglo se kupiti 30 „migova“!

Da se prisetimo: početkom devedesetih se vršila mobilizacija na „voynu vežbu“, sa koje se dosta njih nije vratilo, a dosta onih koji su se odzvali pozivu vratili su se kao invalidi. Trebali su postati deo brige Ministarstva odbrane, pošto je vojska bila ta koja ih je pozvala na „voynu vežbu“, ali... Od Devedesete do danas nije donet Zakon o veteranima, boricima ili već kako god. Konstantno se održava tenzija: sad će, samo što nije, i tako više od dve decenije. Oni koji su uspeali da ostvare neka prava svrstani su pri Ministarstvo za rad, socijalna pitanja. Pa i donošenjem Zakona o veteranima, iliti boricima je dato u nadležnost tog Ministarstva!

Opet da se podsetimo: nikada se nije bilo žvelo nakon Drugog svetskog rata, i standard nije bio veći nego u vreme kada je Premijer bio Ante Marković, u predvečerje sukoba na prostorima bivse Yuge! Samim tim ti radnici i poljoprivrednici, koji su činili većinu onih koji su se odzvali pozivu, sve se za njih može reći samo ne da su bili socijalni slučajevi. Socijalni slučajevi su postajali onoga trenutka kada su se vratili sa „vojne vežbe“ i nailazili na uništene firme, ostajali bez posla i prihoda za život.

Mnogo toga bi bilo rešeno da je blagovremeno donet Zakon o veteranima. Ovakvo je veteranima preostalo

jedino rešenje da putem sudova ostvaruju neka od svojih prava. Navodim svoj primer: angažovan sam na identifikaciji žrtava sukoba na prostorima bivse Yuge; u zoni ratnih dejstava proveo sam četrdesetak dana; godinama je vojska odbijala da mi prizna vreme provedeno u ratu, uz obrazloženje da ne postoji evidencija; da sam među onima koji se nisu vratili, da li se i u tom slučaju ne bi znalo gde sam, pošto, eto „nema evidencije“? Zahvaljujući samo ličnoj upornosti uspeo sam da mi 26. avgusta 2014. godine upišu u vojnu knjižicu vreme provedeno u zoni ratnih dejstava – dvadeset i tri godine nakon što se desilo! Kako će se odvijati dalje videćemo, ali, kako god bilo, u mom i mnogim drugim slučajevima protekao je ogroman vremenski period u kome se nisu poštovala prava koja nam po tom osnovu pripadaju. Neobavezno sam razgovarao sa poznanikom advokatom oko dvodecenijskog nepostupanja po zahtevima veterana, i onako uzgred u jednom trenutku njemu se otelo: „Otežu, nadaju se da ćeš umret“.

Da je Država na vreme uradila svoje, da je pitanje veterana-boraca regulisala Zakonom, i da se postupalo po tom Zakonu, ne bi dolazilo do bezbrojnih sudskih sporova; a ostaje samo da se pretpostavlja da bi bilo i manje ekcesa veterana prema svojim porodicama i ne samo prema porodicama. Ovakvo, nije utvrđen čak ni tačan broj veterana, prepušteni smo sami sebi, što i pokušavamo da organizujemo kroz grupe za podršku veteranima i članovima njihovih porodica. Ovaj rad je uznapredovao do programa konstruktivne upotrebe veteranskog iskustva, u kom smo otišli korak dalje i pokušavamo da svojim iskustvom budemo od koristi celom društvu. Ali, nadležni Ministar kaže da određeni građani, eto, čerpaju vojsku, time i državu, tražeći odgovarajuću odštetu. Takvim tumačenjem se okreće javnost, građanstvo protiv veterana, protiv mogućnosti da se misli o konstruktivnoj upotrebi veteranskog iskustva i da se ona shvati kao javni interes koji treba podržati.

Ljudevit Kolar, veteran, učesnik programa KUVI

Predistorija antikomunizma i antisemitizma srpskih kvislinških vlasti u Drugom svetskom ratu (3)

Šestojanuarska diktatura 1929. je označila novo poglavlje u istoriji progona jugoslovenskih komunista. Februara 1929. na uvođenje diktature ilegalna KPJ je odgovorila pozivom na oružani ustanak „za rušenje apsolutističkog režima i za vlast radnika i seljaka“ koji nije imao većeg odjeka. Policija je ponovo otpočela racije, hapšenja i ubistva komunista bez suđenja. Tokom 1929. na sud je izvedeno 220 komunista, ubijeni su sekretar CK KPJ Đuro Đaković i sekretari SKOJ-a. Samo pred Državnim sudom za zaštitu dršave 1932. su održana 83 sudska procesa protiv komunista, a već 1935. formiran je koncentracioni logor za komuniste u Višegradu.

U proleće 1936. održan je štrajk građevinskih radnika sa 30.000 učesnika širom zemlje. Najoštriji sukobi sa policijom bili su u Beogradu gde je ubijeno nekoliko radnika. U 75 mesta u zemlji je uhapšeno oko hiljadu članova partije i SKOJ-a, a do kraja 1936. kroz zatvore je prošlo preko dve hiljade komunista i „simpatizera“. Marta 1936. londonska štampa je pisala o suđenju po *Zakonu o zaštiti države* četrnaestorici komunista u Sisku tvrdeći da su optuženi prilikom isleđenja mučeni u zatvoru od čega su dvojica umrli. Samo tri dana kasnije, zastupnik ministra pravde Dragiša Cvetković je dao izjavu povodom „neistinitih i tendencioznih vesti u stranoj štampi, da se u našim kaznenim zavodima nalaze hiljade političkih osuđenika“. Ujedno je obavestio javnost da je potpisan ukaz o pomilovanju određenog broja političkih krivaca. Od ovog ukaza su izuzeta lica koja su osuđena zbog komunističke propagande. Potvrđeno je da je u kaznenim zavodima u čitavoj zemlji ostalo ukupno 338 lica za dela iz člana 1 *Zakona o zaštiti javne bezbednosti i poretku u državi*.

14. decembra 1939. održane su demonstracije u Beogradu i tom prilikom su ubijena tri studenta i jedan radnik. Sutradan, 15. decembra vlada Cvetković-Maček je donela *Uredbu* o dopuni *Zakona o zaštiti države* kojim je propisano da policijske vlasti mogu uputiti na boravak u druga mesta lica koja remete red i mir, što je omogućilo stvaranje logora za komuniste u koje su mogli biti slati bez odluke suda. Januara 1940. po ovoj *Uredbi* formirani su logori za komuniste u Bileći i Lepoglavi.

Masovni progoni, ubistva, hapšenja, suđenja, protjerivanja komunista učinila su da je partija u ilegali spala sa oko 65.000 na oko 2.000 članova 1928. godine. Iako zabranjena od 1921. do početka Drugog svetskog rata, i sa rukovodstvom koje se nalazilo van zemlje, od sredine tridesetih godina, posebno zbog uspona fašizma u svetski pokret i eksplicitne antifašističke orijentacije evropske revolucionarne levice, komunisti su ponovo počeli da se organizuju. Aprila 1941. u trenutku napada nacističke Nemačke na zemlju, KPJ je imala oko 8.000 članova.

Vrlo brzo po ulasku nacista u zemlju, kvislinška Nedićeva vlada je donela i prvu meru protiv komunista u obliku *Uredbe o prekim sudovima* kojom su po kratkom postupku, za 24 sata, osuđivani na smrt. Meru je donela i uredbe kojima je pretila smrtnom kaznom i onima koji ih vlastima ne prijavljuju, propisala ozbrojeno oduzimanje imovine komunistima, za propagiranje levičarskih ideja predviđela za studente kaznu izbacivanja sa Univerziteta „zasvagda“, a za decu kaznu „izgnanja“ iz škola i upućivanja na prinudno prevaspitavanje. Kolaboracionističke vlasti su javno, preko štampa, obećavale novčane nagrade licima koja ubiju komuniste uz obećanja da će njihova imena biti čuvana u tajnosti. Nazivajući njihovo ubijanje „svetom borbom“, svakodnevno su upućivale pozive da se partizani „zatiru“, „saturu“, „trebe bez milosti“, „uništavaju“, da im se „seme zatire“.

Iracionalnost kojom je spajan „jevrejski“ komunizam i „jevrejski“ krupni kapitalizam, ili obrnuto, iracionalnost kojom je spajana ideja „svetske revolucije“ protiv svetskog kapitala – sa Jevrejima označenim kao nosiocima tog istog kapitala kojim žele da „zavladaju svetom“, nije bila nikakva prepreka da se ova apsurdna identifikacija i dalje širi. Jevreji su bili „krivi“ za sva „zla“ koja su snašla čovečanstvo, a komunizam, odnosno, ugroženost kapitalističke privatne svojine označen je kao jedan od najvećih zločina. Markosovo jevrejsko poreklo (kao i Lava Trockog u Evropi ili Moše Pijade u Jugoslaviji), kao i učešće izvesnog broja jugoslovenskih Jevreja u Oktobarskoj i Madarskoj revoluciji, u internacionalnim brigadama u Španskom gradanskom ratu, a onda i proporcionalno njihovom broju, znatno uključivanje Jevreja u revolucionarni pokret od tridesetih godina, u KPJ, SKOJ, u organizaciju „Crvena pomoć“ i ženske radničke organizacije, „dobro je došao“ da se ova identifikacija potvrdi kao „nepobitna“ činjenica. Njome su i antisemitizam i antikomunizam jačali, iako su ovi klasični antisemitski argumenti po kojima su Jevreji tvorci i glavni konzumenti i kapitalizma i komunizma, praćeni podmeštvijim primedbama u javnosti da su oni stvorili „pravo čudo“, jer su istovremeno i nosioci kapitalističke preduzimljivosti, i jevrejstva imao je funkciju da istovremeno osnaži i opravda rasprostranjeni antisemitizam i antikomunizam, posebno u redovima fašističkih kolaboranata posle 1941. godine.

Centralno mesto u kvislinškoj Nedićevoj propagandi svih ratnih godina imali su spojeni antisemitizam i antikomunizam, dosledno shvatani i tumačeni iz nacionalsocijalističke vizure. Mržnja prema Jevrejima pojačavana je njihovim povezivanjem sa partizanima, a mržnja prema partizanima („komunistima“) pojačavana je njihovom identifikacijom sa Jevrejima. Zato je za kolaboracioniste „pobeda nad boljševizmom“ imala samo jedan smisao: pobeđu nemačkog nacionalsocijalizma i uspostavljanje „novog poretku“ u Evropi koji će stvoriti Hitlerov Treći Rajh, a u kojoj više neće biti nacističkih i kvislinških najvećih neprijatelja – Jevreja i komunista.

Olivera Milosavljević